

I. Căsătoria ortodoxă

1. Instituția familiei este amenințată astăzi de fenomenul secularizării precum și de relativismul moral. Biserica Ortodoxă învață despre sacralitatea căsătoriei ca fiind învățătura sa fundamentală și indiscutabilă. Unirea liberă dintre un bărbat și o femeie este o condiție indispensabilă.
2. În Biserica Ortodoxă, căsătoria este considerată cea mai veche instituție de drept divin, pentru că a fost instituită în același timp cu crearea primilor oameni, Adam și Eva (cf. *Facerea 2, 23*). Această unire era legată de la început nu numai de comuniunea spirituală a cuplului (bărbat și femeie), ci și de capacitatea de a asigura continuitatea vieții neamului omenesc. De aceea, căsătoria dintre un bărbat și o femeie, binecuvântată în Rai, a devenit o Sfântă Taină menționată în Noul Testament, atunci când Hristos a săvârșit „*primul Său semn*”, schimbând apa în vin la nunta din Cana Galileii, descoperind astfel slava Sa (cf. *Ioan 2, 11*). Taina unirii indisolubile dintre un bărbat și o femeie este chipul unirii dintre Hristos și Biserică (cf. *Efeseni 5, 32*).
3. Această tipologie hristocentrică a Tainei Cununii explică faptul că episcopul sau preotul binecuvântează această legătură sfântă printr-o rugăciune specială. De aceea, Sfântul Ignatie Teoforul subliniază în Epistola sa către Policarp al Smirnei că cei care se apropie de comuniunea cununii trebuie să o facă „*cu aprobarea episcopului, ca să fie căsătoria lor după Domnul și nu după poftă. Toate să se facă spre cinstea lui Dumnezeu*” (V. 2). Astfel, caracterul sfânt al legăturii instituite de Dumnezeu și conținutul spiritual înalt al vieții în interiorul căsniciei explică afirmația: „*Cinstită să fie nunta întru toate și patul nespurcat*” (*Evrei 13, 4*). De aceea, Biserica Ortodoxă condamnă orice încălcare a curăției ei (cf. *Efeseni 5, 2-5; 1 Tesaloniceni 4, 4; Evrei 13, 4*).
4. Unirea dintre un bărbat și o femeie în Hristos constituie o mică Biserică sau o icoană a Bisericii. Unirea dintre un bărbat și o femeie prin binecuvântarea lui Dumnezeu îi ridică la un nivel mai înalt, deoarece comuniunea este superioară existenței individuale, pentru că ea îi include în ordinea Împărăției Preasfintei Treimi. O condiție prealabilă a cununii este credința în Iisus Hristos, credință pe care soțul și soția (bărbatul și femeia) trebuie să o împărtășească împreună. Fundamentul unității cununii este unitatea în Hristos, pentru ca, prin binecuvântarea iubirii conjugale de către Duhul Sfânt, cuplul să poată reflecta dragostea dintre Hristos și Biserica Sa, ca taină a Împărăției lui Dumnezeu, a vieții veșnice a omenirii în dragostea lui Dumnezeu.
5. Protejarea sfințeniei cununii a fost totdeauna de o importanță capitală pentru protejarea familiei, care reflectă comuniunea soților, atât în Biserică cât și în întreaga societate. Astfel, comuniunea persoanelor prin Taina Cununii nu este o simplă relație convențională firească, ci o forță spirituală esențială și creatoare pentru instituția sfântă a familiei. Numai aceasta asigură protecția și educația copiilor, atât în misiunea spirituală a Bisericii, cât și în funcționarea societății.
6. Aplicând rigoarea necesară și sensibilitatea pastorală potrivită și urmând modelul de blândețe al Apostolului neamurilor, Sfântul Pavel (cf. *Romani 7, 2-3; 1 Corinteni 7, 12-15; 39*), Biserica a tratat dintotdeauna atât condițiile prelabile pozitive (diferențe de gen, vârstă legală etc.), cât și impedimentele (înrudire de sânge sau prin alianță, înrudire spirituală, existența unei căsătorii, diferență de religie etc.) pentru încheierea căsătoriei. Sensibilitatea pastorală este necesară nu numai pentru că tradiția biblică determină relația dintre legătura firească a căsătoriei și taina Bisericii, ci și pentru că practica bisericească nu exclude adoptarea unor anumite principii de drept natural

greco-roman cu privire la căsătorie, care evidențiază legătura căsătoriei dintre un bărbat și o femeie ca o „*comuniune de drept divin și uman*” (Modestin) și care sunt compatibile cu natura sacră a Tainei Cununii atribuită de Biserică.

7. În condițiile contemporane, atât de dificile pentru Taina Cununii și instituția sfântă a familiei, episcopii și păstorii (preoții) trebuie să dezvolte lucrarea coordonată în domeniul pastoral pentru a proteja credincioșii lor într-o manieră părintească și să îi acompanieze pentru a le întări nădejdea slăbită din cauza diferitelor dificultăți, consolidând instituția familiei pe temelii solide, care să nu poată fi distruse nici de ploaie, nici de răuri, nici de vânt, de vreme ce aceste temelii sunt de stâncă, iar stâncă este Hristos (cf. *Matei 7, 25*).
8. În societatea de astăzi se ridică problema căsătoriei, care este baza familiei iar familia justifică pe deplin căsătoria. Presiunea care se exercită în lumea contemporană prin recunoașterea a noi forme de coabitare constituie o adevărată amenințare pentru creștinii ortodocși. Criza căsătoriei și a familiei, sub multe aspecte, îngrijorează profund Biserica Ortodoxă, nu numai din cauza consecințelor negative asupra structurii sociale, ci și din cauza amenințării asupra relațiilor particulare din sânul familiei tradiționale. Victimele principale ale acestor tendințe sunt cuplul și, în principal, copiii, care, din păcate, prea adesea, suportă martiriul încă din fragedă copilărie, fără să fie vinovați.
9. Căsătoria civilă dintre un bărbat și o femeie înregistrată legal nu are un caracter sacramental, ci ea constituie un act de coabitare asigurat de stat, diferit de căsătoria binecuvântată de Dumnezeu și Biserica Sa. Membrii Bisericii care contractează o căsătorie civilă trebuie tratați cu responsabilitatea pastorală necesară, pentru ca ei să înțeleagă valoarea Tainei Cununii și binecuvântările care decurg din ea.
10. Biserica nu acceptă ca membrii ei să încheie contracte de coabitare (cu persoane *n. tr.*) de același gen, precum și nici o altă formă de coabitare diferită de căsătorie. Biserica trebuie să depună toate eforturile sale pastorale astfel încât membrii ei care se angajează în astfel de forme de coabitare să poată înțelege adevăratul sens al pocăinței și al iubirii binecuvântate de Biserică.
11. Consecințele grave ale acestei crize se exprimă prin creșterea îngrijorătoare a numărului divorțurilor, al avorturilor și al altor probleme interne ale vieții de familie. Aceste consecințe constituie o mare provocare pentru misiunea Bisericii în lumea contemporană. De aceea, păstorii Bisericii trebuie să depună toate eforturile posibile pentru a înfrunta aceste probleme. Biserica Ortodoxă cheamă cu dragoste pe fiii ei și pe toți oamenii de bunăvoință să apere fidelitatea față de sacralitatea familiei.

II. Impedimente la căsătorie și aplicarea economiei

1. În legătură cu impedimentele la căsătorie din cauza înrudirii de sânge, înrudirii prin alianță sau prin adopție, precum și a înrudirii spirituale, sunt valabile toate prescripțiile sfințelor canoane (*canoanele 53 și 54 ale Sinodului Ecumenic Quinisext*) și cele ale practicii bisericești care derivă din ele. Practica aplicată în prezent de Bisericile Ortodoxe Autocefale locale este definită și descrisă de Statutul fiecăreia și prin deciziile lor sinodale referitoare la acest subiect.
2. Conform tradiției canonice ortodoxe, care condamnă categoric bigamia precum și a patra căsătorie, o căsătorie care nu este dizolvată irevocabil sau anulată, precum și a treia căsătorie preexistentă constituie impedimente absolute pentru încheierea unei căsătorii;

3. Potrivit sfintelor canoane (*canonul 16 al Sinodului 4 Ecumenic și canonul 44 al Sinodului Quinisext*), conform **acriviei**, oficierea căsătoriei după depunerea voturilor monahale este strict interzisă;
4. Preoția prin sine nu constituie un impediment, însă, conform tradiției canonice existente (*canonul 3 al Sinodului Quinisext*), este interzisă încheierea căsătoriei după hirotonie;
5. Cu privire la căsătoriile mixte între ortodocși și ne-ortodocși sau ne-creștini, s-a hotărât:
 - i. Căsătoria între ortodocși și ne-ortodocși este interzisă conform **acriviei** canonice (*canonul 72 al Sinodului Quinisext*).
 - ii. Posibilitatea aplicării **iconomiei** bisericesti cu privire la impedimentele la căsătorie trebuie să fie reglementată de Sfântul Sinod al fiecărei Biserici Ortodoxe Autocefale, conform principiilor stabilite de sfintele canoane bisericesti, în spiritul unui discernământ pastoral, astfel încât să servească mântuirii omului.
 - iii. Căsătoria dintre ortodocși și ne-creștini este absolut interzisă, potrivit **acriviei** canonice.
6. La aplicarea tradiției bisericesti cu privire la impedimentele la căsătorie, practica bisericească trebuie să țină cont, în egală măsură, de prescripțiile legislației civile cu privire la acest subiect, fără să depășească limitele **iconomiei** bisericesti.